

*Марія Миколаївна Бойко,
аспірантка відділу теорії держави і права
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
ORCID: 0000-0003-2505-8922*

ПРАВОЗАСТОСОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Постановка проблеми. Правозастосовна діяльність як особлива форма реалізації права спрямована на індивідуальне регулювання суспільних відносин, що забезпечує його ефективність і дієвість. Питання, пов'язані із застосуванням права, вже кілька десятиліть є об'єктом правових досліджень, зокрема в теорії та філософії права. Так, О. Юхимюк наголошує на необхідності розмежування понять «правозастосування» і «правозастосовна діяльність». Поняття «правозастосування» учена розглядає як «правову форму діяльності уповноважених компетентних суб'єктів, спрямовану на реалізацію принципів і норм права в конкретних життєвих ситуаціях шляхом винесення індивідуально-конкретних рішень» [1, с. 134], а правозастосовну діяльність – як систему юридичних дій компетентних суб'єктів, що відбувається у визначених процесуально-процедурних формах [1, с. 133].

В. Дума в дисертаційному дослідженні визначає правозастосовну діяльність як юридично цілісну систему послідовних, упорядкованих дій у межах реалізації права, що здійснюється у процесуально-процедурних формах особливим колом суб'єктів (державними органами та деякими недержавними організаціями, їх посадовими особами), наділеними владними повноваженнями, спрямовану на забезпечення адресатів правових норм можливістю реалізувати належні їм права та покладені на них обов'язки [2, с. 189].

Н. Добренька вважає, що правозастосовна діяльність є посередником між нормою права та конкретним суб'єктом права, а її завданням є досягнення мети норми права шляхом прийняття індивідуального правозастосовного акта при розгляді конкретної справи [3, с. 159].

Відтак у вітчизняній юридичній літературі усталеним є підхід, що правозастосовна діяльність є формою реалізації права, здійснюється компетентними уповноваженими суб'єктами шляхом прийняття індивідуальних рішень відповідно до положень чинного законодавства.

Польський учений А. Корибський зазначає, що правозастосовна діяльність пов'язана зі встановленням правових наслідків конкретного фактичного стану та є результатом використання правових засобів уповноваженими суб'єктами при регулюванні індивідуальних правовідносин. Установлення правових наслідків фактичного стану можливе завдяки конструкції повноважень, що розуміються як повноваження, надані конкретному суб'єкту права. Змістом цих повноважень є здатність встановлювати права та обов'язки адресатів у конкретній юридичній ситуації [4, с. 15–16]. Учений наголошує, що повноваженнями ухвалювати рішення в межах правозастосовної діяльності наділені не лише органи державної влади, а й інші суб'єкти як публічного, так і приватного права згідно з положеннями законодавства [4, с. 18].

Польський учений Л. Лещинський виокремлює судову та несудову форми правозастосовної діяльності. Судова правозастосовна діяльність є однією з основних форм правозастосування, яка здійснюється судами. Несудову правозастосовну діяльність здійснюють органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, уповноважені органи підприємств, установ та організацій, органи, наділені повноваженнями розглядати дисциплінарні справи [5, с. 27, 30].

Окремим різновидом несудового правозастосування є правозастосовна діяльність органів адвокатського самоврядування, що реалізують повноваження, спрямовані на забезпечення дотри-

мання законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, здійснюють контроль за дотриманням професійних стандартів та етичних норм адвокатами.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідження питання правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування ґрунтується на наукових напрацюваннях, присвячених проблематиці правозастосування в загальній теорії права. Зокрема, у працях О. Юхимюк, В. Думи, Н. Добренької аналізуються зміст, ознаки, форми правозастосування. Питання несудової правозастосовної діяльності, зокрема діяльності самоврядних інституцій, висвітлені у працях А. Корибського та Л. Лещинського. Аспекти функціонування органів адвокатського самоврядування досліджено у працях Ю. Оніщика, В. Войцешука, С. Вилкова, О. Коваль, Т. Вільчик та ін. Нормативну основу дослідження становлять положення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», зокрема розділ VI щодо дисциплінарного провадження, статті 31–32 щодо зупинення та припинення адвокатської діяльності, а також регламенти КДКА та ВКДКА.

Метою цієї статті є дослідження правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування як окремого виду несудового правозастосування, визначення її поняття та ознак.

Основні результати дослідження. Правозастосування здійснюється державними органами та громадськими структурами, що наділені відповідними повноваженнями, реалізується в межах визначених нормативними актами процедур і завершується ухваленням правозастосовних актів, що мають адресний характер. У межах правозастосовної діяльності органи адвокатського самоврядування України, а саме кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури наділені повноваженнями щодо зупинення чи припинення права на заняття адвокатською діяльністю та здійснення дисциплінарного провадження щодо конкретних адвокатів.

Порядок, підстави, наслідки зупинення та припинення права на заняття адвокатською діяльністю врегульовано статті 31, 32 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI. Проте Закон не дає визначення даних понять, які мають різне змістове наповнення.

Зупинення права на заняття адвокатською діяльністю – це тимчасове припинення адвокатської діяльності за рішенням кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури на підставі заяви самого адвоката, рішення суду, розгляду скарги чи внаслідок установлення недієздатності чи обмеження дієздатності, що має наслідком установлення заборони здійснювати адвокатську практику, брати участь у роботі органів адвокатського самоврядування на визначений рішенням строк.

Припинення права на заняття адвокатською діяльністю – це остаточне скасування права особи здійснювати адвокатську діяльність, що відбувається на підставі рішення суду або кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури у випадках, передбачених законом, що має наслідком виключення адвоката з ЄРАУ та анулювання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. Відмінність між зупиненням і припиненням права на заняття адвокатською діяльністю полягає в тривалості правових наслідків. Зупинення є тимчасовим обмеженням права здійснювати адвокатську діяльність, яке може бути поновлене, тоді як припинення права на заняття адвокатською діяльністю – передбачає втрату професійного статусу адвоката, що має наслідком анулювання свідоцтва та виключення з ЄРАУ.

Підстави та порядок здійснення дисциплінарного провадження врегульовано розділом VI Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Дисциплінарне провадження – це процедура розгляду кваліфікаційно-дисциплінарними органами адвокатського самоврядування дисциплінарних скарг на дії адвокатів, що містять ознаки дисциплінарного проступку, за результатами якої ухвалюється мотивоване рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності чи закриття дисциплінарної справи.

Відтак правозастосовна діяльність органів адвокатського самоврядування здійснюється у таких формах: розгляд дисциплінарного провадження; зупинення права на заняття адвокатською діяльністю; припинення права на заняття адвокатською діяльністю.

Правозастосовна діяльність органів адвокатського самоврядування має специфічні особливості, що відповідають загальним ознакам правозастосування:

1) здійснюється уповноваженими органами адвокатського самоврядування – дисциплінарними комісіями, дисциплінарними судами, колегіями, палатами. Зокрема, в Україні такими органами є

кваліфікаційно-дисциплінарні комісії (далі – КДКА) регіонів і Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (далі – ВКДКА). У Польщі дисциплінарні справи адвокатів розглядають Дисциплінарний суд палати адвокатів і Вищий дисциплінарний суд [6, с. 271]. У Литві дисциплінарні справи адвокатів розглядає Суд честі адвокатів у порядку, встановленому Асоціацією адвокатів Литви [7, с. 263]. У США в штаті Нью-Йорк дисциплінарні скарги на адвокатів розглядаються Апеляційними департаментами Верховного суду штату Нью-Йорк, яких існує чотири [8]. У штаті Каліфорнія дисциплінарні скарги на неналежну поведінку адвокатів розглядає колегія адвокатів штату, але якщо є підстави для судового розгляду, колегія подає їх до Суду адвокатів штату Каліфорнія (State Bar Court of California). Варто зазначити, що Каліфорнія є єдиним штатом США, де є незалежний професійний суд, який займається розглядом дисциплінарних справ адвокатів [9];

2) публічно-правовий характер. Публічно-правовий характер правозастосовної діяльності зумовлений її здійсненням уповноваженим суб'єктом. Органи адвокатського самоврядування виконують повноваження, делеговані державою, які визначені нормативно-правовими актами, що регулюють правовий статус адвокатури як недержавного публічно-правового інституту. Як зазначає О. Коваль, адвокатура є унікальним явищем, що виконує публічно-правову функцію, залишаючись при цьому незалежним самоврядним інститутом [10, с. 26]. Т. Вільчик наголошує, що адвокатура як спеціально уповноважений Конституцією правозахисний інститут виконує суспільно значущі публічно-правові функції, взаємодіє з державними органами та забезпечує справедливе правосуддя [11, с. 363]. Публічно-правовий характер правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування полягає в тому, що ці органи діють на підставі законодавства, здійснюють контроль за дотриманням професійних стандартів, застосовують до адвокатів дисциплінарні стягнення. У такий спосіб забезпечується баланс між інтересами окремих адвокатів і суспільства загалом, що сприяє підтримці високих стандартів професійної діяльності та підвищенню якості надання правничої допомоги;

3) процедурна форма. Правозастосування здійснюється у спеціально передбаченому нормами права порядку в межах компетенції органу або посадової особи, згідно з чітко визначеною процедурою [12, с. 36]. О. Мамалуй, провівши аналіз визначень поняття процедури як статичної (нормативної конструкції) та динамічної (з точки зору розвитку зовнішньо-об'єктивованих суспільних відносин), зазначає, що це встановлений суб'єктом нормотворчості порядок здійснення суб'єктами права юридично значущих дій, що формалізується в межах процедурних правових норм і має своїм завданням забезпечити алгоритмізацію процедурних за своїм характером суспільних відносин [13, с. 86]. Правозастосовна діяльність органів адвокатського самоврядування здійснюється саме за процедурною формою – дисциплінарним провадженням, прийняття індивідуальних рішень щодо зупинення чи припинення заняття адвокатською діяльністю, а не процесуальною, оскільки не регулюється процесуальними кодексами і не реалізується в межах судового процесу;

4) активний характер. Активний характер правозастосовної діяльності полягає в здійсненні цілеспрямованих і результативних дій уповноваженими суб'єктами на основі норм права, щодо вирішення конкретної юридичної ситуації, яка завершується прийняттям правозастосовного індивідуального акта. Як зазначає О. Павлишин, термін «правозастосовний» вказує саме на дію, спрямовану на реалізацію правових норм у конкретній ситуації, на відміну від терміна «правозастосовний», що лише описує здатність бути застосованим [14, с. 163]. Правозастосування – це не механічне застосування норм права, а творча діяльність, у процесі якої правозастосовник оцінює юридичні факти, тлумачить норму права, визначає її зміст та ухвалює рішення. Активність правозастосовної діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних органів адвокатури виявляється в ініціативній та організаційно-процедурній ролі під час розгляду дисциплінарних скарг. Дисциплінарні органи активно організовують і забезпечують розгляд дисциплінарних справ: призначають засідання, забезпечують інформування сторін, розглядають дисциплінарні скарги та ухвалюють рішення. Як зазначає С. Вилков, навіть в умовах правового режиму воєнного стану кваліфікаційно-дисциплінарні органи адвокатського самоврядування України не припинили свою діяльність, оперативно запровадивши онлайн-засідання із забезпеченням конфіденційності, впровадили електронний документообіг, а також адаптували регламенти до нових умов [15, с. 262–263]. Зазначене свідчить про високий рівень активності кваліфікаційно-дисциплінарних органів адвокатського самоврядування в процесі здійснення правозастосовної діяльності;

5) завершується ухваленням правозастосовних актів у формі рішень дисциплінарних органів адвокатського самоврядування. Правозастосовні акти в межах дисциплінарного провадження щодо адвокатів в Україні ухвалюються дисциплінарними палатами КДКА регіонів, а також ВКДКА. Такі рішення є індивідуальними правозастосовними актами, містять вступну, мотивувальну та резолютивну частини. У рішенні вказуються обставини справи, встановлюється правова оцінка дій чи бездіяльності адвоката, наводяться правові підстави рішення та зазначається вид дисциплінарного стягнення. Рішення дисциплінарних палат КДКА регіонів підлягають оскарженню до ВКДКА або до суду. Факт оскарження рішення не зупиняє його дію [16]. За результатами розгляду скарги на рішення КДКА регіону, ВКДКА ухвалює колегіальне рішення про: залишення скарги без задоволення, а рішення КДКА регіону – без змін; зміну рішення КДКА регіону; скасування рішення КДКА регіону та ухвалення нового рішення; направлення справи на новий розгляд [17]. Рішення КДКА та ВКДКА викладаються в письмовій формі. Опублікуванню на офіційному веб-сайті підлягають лише рішення ВКДКА. Правозастосовні акти КДКА та ВКДКА мають владно-імперативний характер, є обов'язковими до виконання адвокатами та можуть бути оскаржені до суду. Їх ухвалення має юридичне значення та спричиняє правові наслідки для адвоката.

Висновки. На підставі проведеного дослідження виокремимо ознаки правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування: 1) наявність спеціально уповноважених суб'єктів, які здійснюють дисциплінарний нагляд – дисциплінарні комісії, дисциплінарні суди, колегії, палати; 2) публічно-правовий характер правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування зумовлений її здійсненням уповноваженими суб'єктами, які виконують повноваження, делеговані державою, встановлені спеціальними нормативно-правовими актами, що регулюють правовий статус адвокатури як недержавного публічно-правового інституту; 3) процедурна форма правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування реалізується через дисциплінарні провадження та розгляд індивідуальних заяв адвокатів про зупинення чи припинення адвокатської діяльності; 4) активний характер правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування зумовлений реалізацією повноважень у сфері контролю за професійною діяльністю адвокатів, дотриманням установлених законодавством строків розгляду заяв і скарг, адаптацією дисциплінарних проваджень відповідно до сучасних викликів, що забезпечує ефективність правозастосування; 5) результатом є індивідуальне рішення дисциплінарного органу адвокатського самоврядування, що має обов'язковий характер, але може бути оскаржене в судовому порядку.

З'ясування ознак дає змогу визначити поняття правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування. Правозастосовна діяльність органів адвокатського самоврядування – це позасудова активна юридична діяльність дисциплінарних органів інституту адвокатури, що здійснюється у визначеній законом процедурній формі, а саме: дисциплінарного провадження з розгляду скарг про вчинення адвокатом дисциплінарного проступку, заяв адвокатів про зупинення чи припинення адвокатської діяльності, за результатом якої приймається індивідуальне рішення щодо адвоката.

Список використаних джерел

1. Юхимюк О. М. Типологія правозастосування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2012. Випуск 19. Том 1. С. 132–134.
2. Дума В. В. Правозастосовна діяльність та форми її здійснення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Київ. нац. ун-т внутр. справ. Київ, 2010. 216 с.
3. Добренька Н. В. Доцільність та справедливості у правозастосовній діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». Київ, 2014. 179 с.
4. Korybski A. Application of Law as an Object of Study: Key Concepts, Issues and Research Approaches. *Studia Iuridica Lublinensia*. 2015. № 2. Vol. XXIV. P. 13–25.
5. Leszczyński L. Types of Application of Law and the Decision Making Model. *Studia Iuridica Lublinensia*. 2015. № 2. Vol. XXIV. P. 27–47.
6. Оніщик Ю. Правові засади діяльності адвокатури: досвід Польщі та перспективи України. Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects: scientific monograph / science eds. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn, O. Horbach. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. С. 267–278.

7. Войцешук В. В. Досвід розбудови системи адвокатського самоврядування в Литовській Республіці. *International scientific conference The latest law developments: Conference Proceedings (April 3–4, 2024. Wloclawek, Republic of Poland)*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. С. 261–265.
8. Supreme Court of the State of New York. *Appellate Division, First Judicial Department*. URL: <https://www.nycourts.gov/courts/ad1/index.shtml> (дата звернення: 14.01.2025).
9. State Bar Court of California. URL: <https://www.statebarcourt.ca.gov/> (дата звернення: 10.02.2025).
10. Коваль О. А. Адміністративно-правове забезпечення реформи адвокатури України: дис. ... д-ра філософії: 081 Право; галузь знань 08 Право. Київ, 2023. 202 с.
11. Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2016. 490 с.
12. Нагнибіда В. Теоретичні засади правозастосування: поняття, ознаки, види. *Університетські наукові записки*. 2019. Том 18. № 3 (71). С. 33–42.
13. Мамалуй О. О. До питання визначення поняття «процедура» в податковому праві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного права. Серія: Юриспруденція*. 2018. № 35. С. 85–87.
14. Павлишин О. В. Правозастосування та його ознаки в контексті семіотико-правового аналізу правової реальності. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2017. № 1 (13). С. 161–171.
15. Вилков С. В. Правове забезпечення діяльності органів адвокатського самоврядування у період воєнного стану (досвід ВКДКА). *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11 листопада 2022 р.)* / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.) та ін.; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. С. 261–265.
16. Регламент кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону: затверджений рішенням РАУ № 268 від 17.12.2013 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними рішенням РАУ № 52 від 01.08.2022 р.). URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/reglamenti/2022-08-01-reglamenti-52_62fcf9c28f4ae.pdf (дата звернення: 24.12.2024).
17. Регламент Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури: затверджений рішенням Ради адвокатів України від 13.12.2024 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0087871-24#Text> (дата звернення: 24.01.2025).

References

1. Yukhymuk O. M. Typolohiia pravozastosuvannia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii Pravo*. 2012. Vypusk 19. Tom 1. S. 132–134.
2. Duma V. V. Pravozastosovcha diialnist ta formy yii zdiisnennia: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01 / Kyiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kyiv, 2010. 216 s.
3. Dobrenka N. V. Dotsilnist ta spravedlyvist u pravozastosovnii diialnosti: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01 / Vidkryt. mizhnar. un-t rozvytku liudyny «Ukraina». Kyiv, 2014. 179 s.
4. Korybski A. Application of Law as an Object of Study: Key Concepts, Issues and Research Approaches. *Studia Iuridica Lublinensia*. 2015. № 2. Vol. XXIV. P. 13–25.
5. Leszczyński L. Types of Application of Law and the Decision Making Model. *Studia Iuridica Lublinensia*. 2015. № 2. Vol. XXIV. P. 27–47.
6. Onishchuk Yu. Pravovi zasady diialnosti advokatury: dosvid Polshchi ta perspektyvy Ukrainy. Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects: scientific monograph / science eds. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn, O. Horbach. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. S. 267–278.
7. Voitseshuk V. V. Dosvid rozbudovy systemy advokatskoho samovriaduvannia v Lytovskii respublitsi. *International scientific conference The latest law developments: Conference Proceedings (April 3–4, 2024. Wloclawek, Republic of Poland)*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. С. 261–265.
8. Supreme Court of the State of New York. *Appellate Division, First Judicial Department*. URL: <https://www.nycourts.gov/courts/ad1/index.shtml> (data zvernennia: 14.01.2025).
9. State Bar Court of California. URL: <https://www.statebarcourt.ca.gov/> (data zvernennia: 10.02.2025).
10. Koval O. A. Administratyvno-pravove zabezpechennia reformy advokatury Ukrainy: dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo; haluz znan 08 Pravo. Kyiv, 2023. 202 s.
11. Vilchuk T. B. Advokatura yak instytut realizatsii prava na pravovu dopomohu: porivnialno-pravovyi analiz zakonodavstva krain Yevropeiskoho Soiuzu ta Ukrainy: dys. ... d-ra yuryd. nauk. Kharkiv, 2016. 490 s.
12. Nahnybida V. Teoretychni zasady pravozastosuvannia: poniattia, oznaky, vydy. *Universytetski naukovy zapysky*. 2019. Tom 18. № 3 (71). S. 33–42.
13. Mamalui O. O. Do pytannia vyznachennia poniattia «protsedura» v podatkovomu pravi. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho prava. Serii: Yurysprudentsiia*. 2018. № 35. S. 85–87.

14. Pavlyshyn O. V. Pravozaastosuvannia ta yoho oznaky v konteksti semiotyko-pravovoho analizu pravovoi realnosti. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*. 2017. № 1 (13). S. 161–171.
15. Vylkov S. V. Pravove zabezpechennia diialnosti orhaniv advokatskoho samovriaduvannia u period voiennoho stanu (dosvid VKDKA). *Advokatura: mynule, suchasnist ta maibutnie: materialy XII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Odesa, 11 lystopada 2022 r.)* / redkol.: N. M. Bakaianova (hol.) ta in.; NU «Odeska yurydychna akademiia». Odesa: Feniks, 2022. S. 261–265.
16. Rehlament kvalifikatsiino-dystsyplinarnoi komisii advokatury rehionu: zatverdzhenyi rishenniam RAU № 268 vid 17.12.2013 r. (zi zminamy ta dopovnenniamy, vnesenymy rishenniam RAU № 52 vid 01.08.2022 r.). URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/reglamenti/2022-08-01-reglamenti-52_62fcf9c28f4ae.pdf (data zvernennia: 24.12.2024).
17. Rehlament Vyshchoi kvalifikatsiino-dystsyplinarnoi komisii advokatury: zatverdzhenyi rishenniam Rady advokativ Ukrainy vid 13.12.2024 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0087871-24#Text> (data zvernennia: 24.01.2025).

Бойко М. М. Правозастосовна діяльність органів адвокатського самоврядування: поняття та ознаки

У статті досліджено правозастосовну діяльність органів адвокатського самоврядування як специфічну форму реалізації норм права. Проаналізовано доктринальні підходи до визначення сутності та змісту правозастосування, виокремлено основні форми його здійснення. Встановлено, що правозастосовна діяльність органів адвокатського самоврядування реалізується через дисциплінарне провадження, зупинення та припинення права на заняття адвокатською діяльністю. Виокремлено ознаки правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування: наявність спеціально уповноважених суб'єктів, які здійснюють дисциплінарний нагляд – дисциплінарні комісії, дисциплінарні суди, колегії, палати; публічно-правовий характер; процедурна форма; активний характер; результатом є індивідуальне рішення дисциплінарного органу адвокатського самоврядування. Запропоновано авторське визначення поняття правозастосовної діяльності органів адвокатського самоврядування.

Ключові слова: адвокатське самоврядування, правозастосовна діяльність, дисциплінарне провадження, процедурна форма, публічно-правовий статус, самоврядність.

Boiko M. M. Law enforcement activities of the advocacy self-government bodies: concepts and features

The article examines the law enforcement activities of the advocacy self-government bodies as an independent type of non-judicial law enforcement. The author reveals the essence and content of the law enforcement activities of the advocacy self-government, relying on the work of domestic and foreign researchers in the field of legal theory and advocacy.

The author proposes a definition of the law enforcement activities of the advocacy self-government bodies as extrajudicial active legal activities of disciplinary bodies of the bar institute, carried out in a procedural form determined by law, namely: disciplinary proceedings for the consideration of complaints about the commission of a disciplinary offense by a lawyer, applications by lawyers for the suspension or termination of legal activity, as a result of which an individual decision is made regarding the lawyer.

Particular attention is paid to the functioning of the qualification and disciplinary bodies of the Ukrainian bar, which exercise law enforcement powers by considering complaints against lawyers, suspending or terminating the right to practice law, and adopting binding individual decisions.

The study identifies the characteristics of the law enforcement activities of the bodies of the advocacy self-government: the presence of specially authorized entities that carry out disciplinary supervision – disciplinary commissions, disciplinary courts, boards, chambers; public-law nature; procedural form; active nature; the result is an individual decision of the disciplinary body of the advocacy self-government.

A definition of the concept of a law enforcement act of a body of the advocacy self-government is proposed, namely: an individual written decision of a disciplinary body of the advocacy self-government, containing an introductory, motivational and resolute part, adopted based on the results of consideration of applications and complaints within the framework of disciplinary proceedings, which entails legal consequences, is mandatory and can be appealed to the court.

Key words: advocacy self-government bodies, law enforcement activity, disciplinary proceedings, procedural form, public-legal status, self-government.

DOI: 10.33663/2524-017X-2025-16-371-376